

mer an paa, er Frihed og Sandhed, og have vi kun faaet Frihed, saa skal det ogsaa vise sig, om vi virkelig, som den høitærede Kirke- og Underviisningsminister sagde, leve i et kristent Land og et kristent Folk. Han endte med, at han vilde ansee det for sørgeligt, om der nogeninde her skulde, navnlig paa Regjeringens Foranstaltning, eller hvorledes han nu udtrykte sig, finde Lystighed Sted paa Langfredag, paa den Dag, da vor Frelser led! Jeg skal dertil kun bemærke, at dersom der er Sandhed i den Tro, at vi leve i et kristent Land og et kristent Folk, saa skal Friheden ikke skade; thi saa vil den høitærede Kirke- og Underviisningsminister ikke komme til at see det, som han frygter for at see, men er der derimod ikke Sandhed i denne Paaastand, saa skal Friheden vise, at der ikke er Sandhed i den, men saa haaber jeg ogsaa, at den høitærede Kirke- og Underviisningsminister vil sige med mig eller idetmindste tildele mig at sige, at den, som virkelig er Kristnen, ikke vil danske og ikke vil gjøggle paa den Dag, vor Frelser led og døde. Men er der dem, som ikke ere Kristne, og som have Lyst dertil, ja, saa skade vi dem kun ved at forbyde dem at efterkomme denne deres Lyst og Tilbøielighed. Det er aldeles i sin Orden, det er aldeles naturligt, rigtigt og forsvarligt, at de, som ikke ere Kristne, ikke tage noget Hensyn til de Kristnes Helligdage. Jeg gjentager, lad os faae Friheden, saa skal det vise sig, om der er Sandhed i Paaastanden om et kristent Land og et kristent Folk. Er der Sandhed deri, har den høitærede Kirke- og Underviisningsminister Intet at befrygte; er der ikke Sandhed deri, saa maae vi tage, hvad der følger paa, saa maae vi lade de Ikke-Kristne vise, at de ikke ere Kristne. Det er jo det, de bør have fuld Frihed til.

Kirke- og Underviisningsministeren:

Den ærede Taler overseer en Side ved Livet. Det er, at ikke Alle leve i en fuldstændig Uafhængighed, men at der er Mange, der leve i en saadan Afhængighed af Andre, at deres Tilværelse paavirkes af bisnes Handlinger. Dersom en Familie gjør Val paa en saadan Dag, paavirkes dens Lynde deraf. Lyndet er under Tvang; det kan maastee være det i allerhøieste Grad mod-

bydeligt, men det maa dog gjøre Opvartning ved Ballet. Det er dette Hensyn, den ærede Taler overseer, at naar man giver en saadan ubunden Frihed, som han synes at hnde, saa giver man i Virkeligheden nogle Menneſter Herredømmet over andre, som da ikke ville kunne bruge deres Frihed paa den Maade, de ønske.

Jeg skal blot tilføie et Par Ord til den ærede Forslagsstiller. Han sagde, at det kun var et Fleertal i Stænderforsamlingen, der var for Helligdagsanordningens Bestemmelser. Nei, den hele Land, der gaaer igjennem Forhandlingerne, viser, at der ikke blandt nogen af de forskjellige Samfundsklasser dengang var den Anstuelſe gjældende, som den ærede Forslagsstiller fremhævede. Der var kun stillet et eneste Endringsforslag i den roestilsatte Stænderforsamling, nemlig om, at der ikke maatte finde Mulktering Sted for Overtrædelse af Helligdagsanordningen, men Forslagsstilleren havde saa lidt Haab om at see sit Forslag gaae igjennem, at han tog det tilbage, inden det kom under Afstemning. — Ethvert Menneſte vil gjerne have, at den almindelige Mening skal stemme med hans, og derved kommer han let til at ansee sin Mening for den almindelige. Vi maae derfor see paa saadanne Kjendsgjæringer, der ligge aabent for, og i saa Henseende paastaar jeg, at naar der er Tale om at finde et Udtryk for, hvad Folk meente, da Helligdagsanordningen udkom, saa er der intet nærmere end Stænderforsamlingerne, — som jeg forøvrigt troer vi i mangfoldige Henseender maae være Tal skyldige for deres Virksomhed. Den ærede Forslagsstiller henviser til Søndagen som den Dag, da den Side af Religionen, jeg henviser til, kan finde sit Udtryk; men det er jo netop det, jeg beklager, at den Side ikke finder sit Udtryk paa selve Søndagen. Hele det Affnit i Evangelierne, som handler om Frelserens Lidelse og Død, er lagt fra Søndagene hen til Søgnedagene i Fasten (Tscherning: Maa jeg bede om Ordet.), men i hvilken Kirken ikke besøges saaledes, at denne Side af vor Tro faaer sin rette Betydning.

Tscherning: Det forekommer mig nødvendigt at gjøre opmærksom paa den besynder-